

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Stockholm 2016-05-25

Remissvar – Integritet och straffskydd (SOU 2016:7)

Internetstiftelsen i Sverige (IIS) är en oberoende allmännyttig organisation som verkar för positiv utveckling av internet i Sverige. Vi ansvarar för internets svenska toppdomän .se, med registrering av domännamn samt administration och teknisk drift av det nationella domännamnsregistret. Sedan september 2013 sköter IIS också drift och administration för toppdomänen .nu.

En av IIS visioner och värderingar är att vi vill ha ett internet för alla. Alla människor i Sverige ska ha samma rätt och möjlighet att utnyttja internets tjänster. Internet ska vara säkert, användarna ska känna sig trygga och kunna lita på tjänster på internet.

IIS har fått möjlighet att lämna remissvar på betänkandet och lämnar efter att ha tagit del av utredningen följande synpunkter.

IIS anser att betänkandet innehåller en grundlig beskrivning av den tekniska utveckling som skett och hur utvecklingen påverkat sättet vi kommunicerar på samt vilka nya risker det innebär ur ett integritetsperspektiv.

Enligt IIS innehåller utredningen en väl motiverad beskrivning av behovet av ett förstärkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten och en väl gjord avvägning mellan detta behov och yttrandefrihetsaspekterna.

IIS välkomnar de författningsförslag i utredningen som avser att stärka skyddet för den personliga integriteten för den enskilde med nedanstående kommentarer till utredningen.

Bestämmelse om integritetsskydd på det grundlagsskyddade området

I direktivet till utredningen framgår uttryckligen att det inte ingår i utredningens uppdrag att lämna förslag till grundlagsändringar.

IIS anser dock att utredningen under den fortsatta beredningen bör överväga om tryckfrihetsförordningens brottskatalog bör kompletteras med en bestämmelse om integritetsskydd, till exempel med det nya brottet olaga integritetsintrång. Det framstår som inkonsekvent om ett visst klandervärt beteende är straffbart eller inte, beroende på om det utförs på en webbplats som har eller inte har grundlagsskydd enligt den så kallade databasregeln (till exempel webbplatser med utgivningsbevis). Det finns risk att allmänheten uppfattar lagstiftningen som ologisk och svårförståelig.

Motsvarande problematik finns redan idag i förhållande till personuppgiftslagen där aktörer kan undkomma personuppgiftslagens regler genom att erhålla ett utgivningsbevis för sin webbplats.

Det krävs en noggrann utredning för att kunna införa en bestämmelse om integritetsskydd på det grundlagsskyddade området och avvägningar måste göras i förhållande till yttrandefriheten. Men yttrandefriheten får inte medföra att det är tillåtet att på en webbplats sprida integritetskränkande uppgifter enbart för att webbplatsen har ett utgivningsbevis. IIS ser en risk att det kan etableras frizoner.

Att utredningen anser att det inte bör införas en bestämmelse om integritetsskydd på det grundlagsskyddade området baseras på Yttrandefrihetskommitténs utredning från 2012. Denna utredning mottogs dock av blandat remissutfall där tunga aktörer och myndigheter ansåg att en bestämmelse om integritetsskydd behövdes både inom och utanför det grundlagsskyddade området eller att ytterligare utredning i frågan krävdes. Notera också att utredningen hade som utgångspunkt hur internet och till exempel sociala medier användes år 2012, en bild som ser väsentligt annorlunda ut idag, år 2016.

Sammantaget välkomnar IIS att det nya brottet olaga integritetsintrång införs i brottsbalken, men anser att det bör ske en ny översyn av regleringen och det straffrättsliga integritetsskyddet på det grundlagsskyddade området i ett annat sammanhang.

Olaga integritetsintrång

Det finns ett stort behov av ett straffrättsligt integritetsskydd som på ett adekvat sätt kan beivra spridning av integritetskränkande bilder och uppgifter.

Som konstaterats i utredningen sker idag en snabb teknisk utveckling och sättet vi kommunicerar på och hur och vad vi sprider över internet förändras. Vad som anses allmänt accepterat att sprida om andra och var gränsen går för när det anses integritetskränkande har ändrats över tid och kommer med stor sannolikhet att fortsätta ändras.

IIS är positiva till att författningsförslaget till olaga integritetsintrång inte är begränsat till vissa slag av uppgifter, de uppräknade uppgifterna ska enligt utredningen endast fungera som en jämförelsenorm. IIS uttrycker dock oro för att den detaljerade uppräknningen kan riskera att bli alltför normerande och att tillämpningsområdet för bestämmelsen blir alltför begränsat.

Fördelen med en mer allmänt hållen bestämmelse är att den skulle inbegripa alla allvarliga fall av integritetskränkningar och att domstolarna lättare kan tillämpa bestämmelsen i takt med teknik- och samhällsutvecklingen.

Ansvar för tillhandahållare av elektroniska anslagstavlor

IIS delar utredningens bedömning att det finns ett behov av att se över BBS-lagen på ett mer övergripande och samlat sätt.

Brott mot den personliga integriteten på internet innebär ofta att de integritetskränkande uppgifterna får stor spridning och att det är svårt att få bort uppgifterna från internet. Ofta finns det också utredningssvårigheter, till exempel att utreda vem som spred de integritetskränkande uppgifterna, eftersom avsändaren på internet kan förbli anonym. Om tillhandahållaren åläggs ett ansvar för att ta bort integritetskränkande uppgifter kan detta minska risken för vidare spridning och åtgärder kan vidtas fortare än om till exempel en brottsutredning först måste genomföras.

Den identitetskränkande verkan en sådan spridning av uppgifter får på den enskilde är stor, och IIS håller med i bedömningen att det finns ett behov att på ett snabbare och enklare sätt få bort dessa typer av uppgifter. IIS uttrycker dock oro för att

tillhandahållaren kan känna osäkerhet i bedömningen om ett meddelande uppenbart innebär olaga integritetsintrång eller inte. Eftersom olaga integritetsintrång är ett helt nytt brott i brottsbalken finns idag ingen praxis eller allmän vetskaper hos enskilda om vad som är straffbart eller inte. Oaktat att brottet är nytt borde det i många fall vara svårt att avgöra om meddelandet uppenbart innebär ett olaga integritetsintrång eller inte.

Om ansvaret för tillhandahållaren är alltför omfattande, eller om det är oklart för tillhandahållaren hur långt ansvaret sträcker sig, finns det risk att tillhandahållaren väljer att ta bort meddelanden som inte uppenbart innebär olaga integritetsintrång i rädsla att inte efterleva BBS-lagens krav. Regleringen kan då leda till en oönskad självzensur och möjligheterna för enskilda att uttrycka sig kan komma att minska.

IIS saknar i betänkandet en bredare diskussion kring de aspekter som kan tala emot ett införande (till exempel risken för självzensur och begränsning av yttrandefrihet), samt en klarare motivering till varför risken för att fler meddelanden än nödvändigt tas bort får anses vara liten.

Avvägningen mellan det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten och yttrandefriheten är viktig för att uppnå ett öppet internet, ett internet för alla. IIS anser att utredningen av vilken påverkan införandet av brotten olaga hot och olaga integritetsintrång i BBS-lagen får på yttrandefriheten är för begränsad och önskar att den fortsatta beredningen utreder frågan vidare.

Detta remissvar har beslutats av verkställande direktör Danny Aerts.
Bolagsjurist Jonas Brodin har varit föredragande.

I den slutliga handläggningen har även bolagsjurist Filippa Murath, chefsjurist Elisabeth Ekstrand, säkerhetschef Anne-Marie Eklund-Löwinder, kommunikationschef Maria Ekelund och Kristina Alexanderson deltagit.

Danny Aerts

VD

Jonas Brodin

Bolagsjurist